

Opschrift

Vergadering van 7 december 2022

Nummer: 2022_MV_00660

Onderwerp:

Mondelinge vraag van raadslid Fourat Ben Chikha: Nieuw inschrijvingsdecreet

Raadslid(-leden):

Fourat Ben Chikha - Groen

Bevoegd: Evita Willaert

Omschrijving van de vraag

Toelichting:

Vorig jaar werd het nieuwe inschrijvingsdecreet voor het gewoon onderwijs goedgekeurd in het Vlaams Parlement. Een opvallende wijziging is het schrappen van de mogelijkheid om te werken met een dubbele contingentering. Het decreet bevat wel de nieuwe optie om ondervertegenwoordigde groepen te omschrijven die voorrang kunnen krijgen bij inschrijving.

In deze commissie kwamen de beide voorzitters van het Lokaal overlegplatform (LOP) Basisonderwijs en Secundair onderwijs toelichting geven over het nieuwe decreet.

Daaruit bleek ook dat er de voorbije jaren dankzij de dubbele contingentering stappen waren gezet om tot een beter evenwicht te komen op het vlak van sociale mix, in het bijzonder in het basisonderwijs. Ik hoorde ook de onderliggende zorg over het nieuwe decreet, zeker bij de voorzitter van het LOP Basisonderwijs.

Bijkomend bevat het inschrijvingsdecreet een nieuwe rol voor de gemeenteraad. De gemeenteraad zou de voorstellen vanuit de LOP's moeten bekrachtigen als ze ervoor opteren om met ondervertegenwoordigde groepen te werken.

Ouders en hun kinderen zijn zich volop aan het informeren over hun schoolkeuze. Ik vraag dus graag naar een stand van zaken in dit dossier.

Vraag:

- Zullen het LOP Basisonderwijs en het LOP Secundair onderwijs werken met ondervertegenwoordigde groepen voor inschrijvingen in schooljaar 2022-2023?
- Kan u de beslissing om dat wel of niet te doen meer toelichten?
- Hoe schat u de impact van dit nieuwe inschrijvingsdecreet in voor het nastreven van een sociale mix?

Antwoord

In juni ontvingen we hier in de commissie OWP inderdaad samen de mensen van het Lokaal Overlegplatform oftewel het LOP Basisonderwijs Gent en het LOP Secundair Onderwijs Gent. De voorzitters hebben toen zelf toegelicht wat de mogelijke impact van het nieuwe inschrijvingsdecreet zou zijn. Dergelijke informatie was nuttig en nodig omdat dit nieuwe decreet ook een rol geeft aan de gemeenteraad. Intussen zijn we vele maanden verder, en zijn binnen de beide LOP's de nodige beslissingen genomen. Ik wil daarbij vooraf nog eens duiden dat het enkel gaat om het gewoon onderwijs. Een nieuw inschrijvingsdecreet voor het buitengewoon onderwijs is pas te verwachten in 2025. Dat wordt dus wel heel ver naar achteren geschoven, hoewel ook daar noden liggen.

Zowel het LOP Basisonderwijs Gent als het LOP Secundair Onderwijs Gent moesten beslissen om voor het schooljaar 2023-2024 te werken met Ondervertegenwoordigde Groepen (OVG) of niet. Als zij dat wel zouden doen, kwam het de gemeenteraad toe om hun respectievelijke voorstellen te 'bekrachtigen'. Zij beslisten beiden om niet te werken met Ondervertegenwoordigde Groepen. Doordat er geen OVG werden gedefinieerd, vervalt ook die opdracht voor de gemeenteraad. Deze beslissing geldt enkel voor de aanmeldingen in schooljaar 2023-2024, en moet jaarlijks opnieuw besproken worden binnen de schoot van elk LOP.

Een ondervertegenwoordigde groep wordt in de regelgeving omschreven als 'een groep die relatief ondervertegenwoordigd is in de school ten aanzien van een referentiepopulatie.'. Het decreet voorziet dat je zo'n groep voorrang kan geven bij inschrijving in een school. Die voorrang is begrensd tot maximaal 20% van de bepaalde capaciteit.

De beslissing is bij beide LOP's op gelijkaardige argumenten gestoeld.

1. Het nieuwe decreet geeft niet helder aan of de LOP's kunnen werken met de bestaande/ huidige criteria om dergelijke OVG te omschrijven. Het gaat dan om criteria als thuistaal niet-Nederlands of het diploma van de moeder. De vragen werden gesteld aan de Commissie Leerlingenrechten, maar de antwoorden kwamen te laat om te kunnen komen tot de juiste beslissingen. Die rechtsonzekerheid was mee bepalend om geen OVG vast te leggen. Daarover straks meer.
2. Een beslissing om te werken met OVG vraagt ook om garanties dat er een werkend aanmeldsysteem is. Die garantie is er niet. Het huidige 'Meld Je Aan'-systeem, dat mee door de stad Gent werd ontwikkeld, kan niet eenvoudig aangepast worden op het nieuwe decreet. Dergelijke investering is ook niet aangewezen omdat de minister samen met dit nieuwe decreet ook een Vlaams aanmeldplatform aankondigde. Echter, er is tot vandaag onzekerheid of dat platform klaar zal zijn en voldoende robuust om alle opties in het nieuwe decreet mogelijk te maken.
3. Tot slot. Dit nieuwe decreet is een stap achteruit ten opzichte van het vorige. Simulaties die werden gemaakt door het LOP Basisonderwijs Gent tonen aan dat er geen of nauwelijks impact zou zijn op de inschrijvingen. Ook het LOP Secundair Onderwijs Gent ziet nauwelijks impact van de nieuwe mogelijkheden. Dit decreet maakt abstractie van de grootstedelijke context. Het is dus gissen naar

de werkelijke doelstelling van de minister die hij beoogt met deze nieuwe wetgeving.

De beslissingen om niet te werken met Ondervertegenwoordigde Groepen kennen in de beide LOP's een unanieme gedragenheid. Er was slechts één tegenstem. Maar dat verhult, zeker in het basisonderwijs, de grote bezorgdheid die er is bij de scholen en schoolbesturen. En ik kijk ook zelf heel, heel bezorgd naar wat volgt.

De gezamenlijke doelstelling was altijd al het nastreven van een sociale mix. Dat objectief moeten we blijven vooropstellen, en dat lijkt minister Weyts ook zelf te bevestigen. Op zijn website omschrijft hij het als 'de gewenste effecten van sociale mix'. En toch, ik schets u graag de werkelijkheid.

- In Gent wordt meer dan 50% van de kinderen in het basisonderwijs ingedeeld in de groep 'indicator-leerling'. Een voorrang die beperkt wordt tot 20%, zoals in het nieuwe decreet, toont onmiddellijk hoe dat haaks staat op de realiteit.
- Tot nu konden LOP's ervoor kiezen om te werken met een dubbele contingentering. Er werden daardoor twee groepen vastgelegd, zijnde een 'indicator'-groep en een 'niet-indicator'-groep. Daardoor kon heel gericht gewerkt worden en afhankelijk van de school of wijk een voorrang worden toegekend aan de ene of de andere groep. Simulaties op basis van werkelijke gegevens tonen dat we in het basisonderwijs nog slechts 10% van die effectiviteit zouden behalen als we werken met OVG t.o.v. de afgeschafte dubbele contingentering. Dat is voor alle duidelijkheid als we de OVG zouden bepalen op basis van dezelfde criteria als bij de huidige dubbele contingentering.
- Beste raadsleden, spits uw oren. Intussen is het advies van de commissie leerlingenrechten wel gekend. In het vorige decreet was bepaald dat indicatorleerlingen werden omschreven op basis van criteria als de thuistaal en het diploma van de moeder. De commissie geeft nu een negatief advies om deze criteria verder te gebruiken wegens bezorgdheid over de bewijswaarde. Nochtans zijn dat de criteria die in het vorige decreet centraal stonden, en bovendien zijn dat dezelfde criteria die de Vlaamse overheid al altijd hanteert om GOK-middelen (Gelijke Onderwijskansen) toe te kennen aan de scholen. Dit advies is dus een bom onder de eigen regelgeving. Het betekent tegelijk dat er eigenlijk geen opties meer zijn om criteria vast te leggen die in het teken staan van het nastreven van een gezonde sociale mix. Dit decreet holt zichzelf steeds verder uit. De 10% effectiviteit die ik aanhaalde, zal dus nog minder zijn. Of we zouden moeten opdelen op basis van de kleur van de veters of de ogen of de voetbalclub waarvoor onze leerlingen supporteren.

Ik vind dit iets om bij stil te staan. Vandaag krijgen scholen GOK-middelen, gebaseerd op exact deze criteria. Daarvan zegt nu de commissie leerlingenrechten nu dat er problemen zijn met de bewijslast en ze ons adviseert om die niet te gebruiken. Ik hou mijn hart vast wat dat kan betekenen.

- Dit nieuwe decreet moet volgens de minister opnieuw de vrije schoolkeuze garanderen. Dat is zand in de ogen strooien. Het werken met de dubbele contingentering heeft een vrije schoolkeuze nooit in de weg gestaan. Dat is een valse tegenstelling die naar voren wordt geschoven. Dat is aantoonbaar, zoals ook bleek in de toelichting door de LOP-voorzitters. En ook dit nieuwe decreet zal daar niks aan veranderen.

- De dubbele contingentering was altijd al het sluitstuk van een voorafgaand traject. Dat traject bestond en bestaat uit toeleiding, informatie en onthaal. Scholen moeten een beleid voeren dat werkelijk een vrije schooltoegang voor iedereen mogelijk maakt. Gentenaars, ouders en kinderen moeten weten dat zo'n beleid wordt gevoerd. Met de wandelingen 'School in je buurt' zorgen we ervoor dat iedereen kennis kan maken met de scholen in hun wijk. Dat zorgt er dikwijls voor dat ouders hun oordeel over een bepaalde school moeten herzien. Ten gunste! Maar scholen moeten ook zelf drempels weghalen. Dat kan door het kostenplaatje bij te stellen, de communicatie op maat te maken, inclusief te werken in de meest brede betekenis ...

Het is niet vreemd dat de directies van scholen in het basisonderwijs zelf opriepen tot een 'coalition of the willing'. Ze stellen zelf de nul impact vast van het nieuwe inschrijvingsdecreet, en verenigen zich in een werkgroep die zal inzetten op die thema's van toeleiding, onthaal en informatie. Vanuit het Onderwijscentrum Gent zal de nodige ondersteuning komen. Zo hopen de scholen alsnog te kunnen komen tot een meer evenwichtige sociale mix. Want in tegenstelling tot wat de minister aanhaalt, maakte de dubbele contingentering in Gent wel degelijk een verschil. Minister Weyts legt naast zich neer wat evidence based is. Jean Pierre Verhaege, de LOP-voorzitter heeft voorheen aangetoond hoe dat gebeurde.

Collega Ben Chikha. Ik duid nog eens op de essentie.

- De LOP's werken voor schooljaar 2023-2024 niet met de optie ondervertegenwoordigde groepen. Dat komt omdat er onzekerheid was over de toepassing van de criteria en een gebrek aan een robuust Vlaams aanmeldsysteem.
 - Tegelijk was voor de beide LOP's intussen duidelijk dat er nog nauwelijks impact zou zijn door toepassing van dit nieuwe decreet en het werken met OVG t.o.v. het voorgaande systeem met dubbele contingentering. En intussen blijkt dat verder uitgehold te worden doordat er geen impactvolle criteria kunnen worden vastgelegd.
 - We zullen meer dan voorheen inzetten op het voorafgaande traject van toeleiding, informatie en onthaal. Maar de corrigerende tool om te werken aan sociale mix is weg en vervangen door een non-instrument.
-